

Konfuzno me je upitao o svom halu. Da li se on ra?una u muslimane? Ili pak u red nevjernika i mu?rika? Pro?ao je kroz jedno te?ko psiholo?ko stanje zbog ostavljanja namaza mjesecima, i to mu se desilo vi?e puta, nakon ?ega je o tome upitao u?enjake u svom mjestu, te su neki od njih odgovorili kako je on nevjernik i otpadnik, pritom mu stavljaju?i u obavezu iznovno vra?anje prisegi i imanu, kao i ponovno izgovaranje ?ehadeta. Bilo je i onih koji su mu odgovorili suprotno, onih koji su ga pozvali na brigu i ?uvanje kao i naklanjavanje izostavljenih namaza i iskreno pokajanje Allahu...</h2> <p style="text-align: justify;">Drugi su se zadovoljili pozivaju?i ga na istikamet ? ustrajnost i pove?anje nafila ne nare?uju?i mu pritom nadokna?ivanje propu?tenih namaza.</p> <p style="text-align: justify;">Njegovo pitanje me podsjetilo na govor koji sam slu?ao od pojedinih uva?enih u?enjaka kako se onaj koji izostavi samo jedan namaz u njegovom vremenu smatra nevjernikom koji je time iza?ao iz milleta, i kao takav se ne?e gasuliti, niti u ?efine spremi, takvome se ne klanja d?enaza niti se ukopava u muslimansko mezarje, ve? ?e se baciti u divljini poput kakve le?ine, a mo?da ?e se prekriti zemljom kako ga ne bi rastrgli kakvi psi!</p> <p style="text-align: justify;">Dono?enje ovakvog propisa i izricanje mi?ljenja o nevjerstvu pojedinca koji ostavlja namaz predstavlja mi?ljenje sastavljeno od skupine odabranih stavova. Otuda ne vjerujem da mi?ljenje formulirano na ovaj na?in mo?e biti utemeljeno na stavu nekog poznatog ashaba ili imama iz reda ispravnih prethodnika. Tako?er, nije zabilje?eno da je iko od muslimana, ?iji se govor uva?ava a djela slijede, postupao po ovom mi?ljenju. Oni koji zastupaju ovakvo mi?ljenje zasnovali su ga prije svega na stro?ijem stavu, a to je da je ostavlja? namaza nevjernik, ?to je jedno od dva mi?ljenja po ovom vjerskom pitanju.</p> <p style="text-align: justify;">Ve?ina u?enjaka zastupa mi?ljenje da je ostavlja? namaza po?inilac velikog grijeha i da ostavljanjem namaza ?ini ogromni prijestup, me?utim takvu osobu ne smatraju nevjernikom koji izlazi iz milleta ? vjere. Ovo je pravac Malika, ?afije, Ebu Hanife kao i rivajet od imama Ahmeda, a En-Nevevi spominje da je ovo pravac ve?ine u?enjaka iz reda prethodnika i potonjih generacija. Ovaj stav se podupire brojnim dokazima, a od njih i hadisima o "nadi", poput: "Onaj koji ka?e da nema drugog bo?anstva mimo Allaha, iskreno iz srca, u?i ?e u D?ennet." Ovo je poznati i ?iroko rasprostranjeni hadis koji se nalazi u zbirkama "Sahiha" i "Musnedima".</p> <p style="text-align: justify;">Jedan od tih hadisa jeste i Poslanikov, alejhis-selam, hadis u kojem govori o Abdullahu ibn D?ud'anu i kako mu djela ne?e biti prihva?ena jer "on nikada nije rekao: 'Gospodaru! Oprosti grijeh moj na Danu zasluge!'", ne spomenuv?i pritom ni?ta mimo navedenog.</p> <p style="text-align: justify;">Tako?er, ovaj stav podupire da je osnova ?ovjeka ostajanje na onome na ?emu jeste, (u ovom slu?aju da je musliman) kao i da iz toga ne izlazi osim jasnim jekinom (ubje?enjem) u kojem nema primjese bilo kakve sumnje.</p> <p style="text-align: justify;">

Drugo mišljenje po ovom pitanju je op?epoznati stav, koji je ujedno i vjerodostojno predanje od imama Ahmeda, koje jo? zagovaraju Ishak, Ibnul-Mubarek i drugi, dokazuju?i to vjerodostojnim dokazima, od kojih je i hadis: "Ugovor koji je izme?u nas i njih je namaz. Ko ga ostavi, po?inio je nevjerstvo", kao i hadis: "Zaista je izme?u ?ovjeka i izme?u ?irka i nevjerstva ostavljanje namaza." Neki su ovo mišljenje pripisali svim ashabima po konsenzusu (jednoglasan stav, op. prev.), me?utim to pripisivanje je problemati?no, jer su imami koji zagovaraju mišljenje da to nije nevjerstvo svakako u?eniji po pitanju konsenzusa ashaba ? Poslanikovih drugova, od ostalih. Stoga, kada bi po ovom vjerskom pitanju postojao konsenzus ashaba, niko od njih ne bi se usudio suprotstaviti i zauzeti stav suprotan tom konsenzusu.

A dobro je poznato da su prilikom preno?enja konsenzusa zastupljene kojekakve vjerovatno?e, stoga je imam Ahmed rekao: "Onaj koji zagovara konsenzus je la?ac, jer su se mo?da razili a da zagovara? to ne zna." Ovim se ukazuje na vjerovatno?u da onaj koji prenosi konsenzus ne poznaje razila?enje u vjerskom pitanju, uz mogu?nost postojanja istog bez njegovog saznanja o tome.

Konsenzus po ovom pitanju uzet je iz predaje Abdullaha ibn ?ekika koji je rekao: "Muhammedovi, sallallahu alejhi ve sellem, drugovi nisu smatrali da je ostavljanje bilo kojeg djela nevjerstvo osim namaza."

Razila?enje po ovom pitanju je op?epoznato i pro?ireno jo? od vremena prvih prethodnika i nema mogu?nosti za dopunjavanje ili odbacivanje istog.

Imam Ez-Zuhri, koji je riznica znanja Poslanikove prakse i govora ashaba, a koji je ujedno i pre?i od drugih po ovom pitanju, nije zastupao stav o nevjerstvu ostavlja?a namaza niti stav o ubijanju ostavlja?a namaza, ve? je smatrao da ?e se kazniti (t'azirom) zatvaranjem ili drugom kaznenom mjerom sve dok ne po?ne klanjati. (Pogledati: El-Begavi, "erhus-sunne", 2/180)

Bez obzira da li ?emo re?i da su imami koji su postupali suprotno spomenutom konsenzusu to radili iz svog ubje?enja da konsenzus nije pritvr?en ili su ga pak smatrali nesigurnim (zanni) konsenzusom, ili su protuma?ili da se njime aludira na "malo nevjerstvo" koje po?inioca ne izvodi iz vjerskih okvira, kao ?to je istim izrazom spomenuto u mno?tvu drugih vjerskih pitanja..., ?injenica je da je razila?enje poznato jo? kod prethodnika, kao i da imami, u?enjaci poput ovih ne mogu a da ne poznaju konsenzus po pitanju jednog velikog vjerskog pitanja kao ?to je pitanje ostavljanja namaza i da nije mogu?e prebacivati ovo vjersko pitanje sa razine "sporednosti i pitanja u kojem ima razila?enja" na stepen "osnovnog i ideolo?ko-akidetskog" pitanja.

Ovaj tekst nije nau?no istra?ivanje, niti elaboracija, a ni mjesto navo?enja dokaza, nego se ovim tekstom ?eli utvrditi da je ovo vjersko pitanje u kojem postoji vidljivo razila?enje, kao i da ve?ina od ?etverice imama koji se slijede ne zastupaju stav o nevjerstvu ostavlja?a namaza, kojim bi doti?ni iza?ao iz okvira vjere. Prema tome, onaj koji je naveo govor koji smo spomenuli na po?etku teksta uzeo je stro?ije

mišljenje i izabrao je mišljenje o nevjerstvu, me?utim nije se time zadovoljio ve? je na to dodao jo? jedan stro?iji izbor, ?to ?emo studiozno obrazlo?iti u sljede?em tekstu.</p> <p style="text-align: justify;">?ejh Selman el-'Aude, 12. rebi'u-l-evvel 1433. / 4. februar 2012.</p> <p style="text-align: justify;">Prijevod: Miralem Misini, student na Islamskom univerzitetu u Medini</p> <p style="text-align: justify;">minber.ba
</p>